УЧЕБНА ПРОГРАМА

Код: **91-792-44** Дисциплина: **Обща теория на съдебните експертизи**

Ниво: 7. Магистър ECTS кредити: **7,5**

Обучаващо звено: Катедра „Обществен ред и сигурност“

Анотация на учебната дисциплина

Съдебната експертиза като способ на доказване има широко приложение в наказателния, гражданския и административния процес. Практиката показва, че в редица случаи заключенията на вещите лица имат ключово значение за разкриване на обективната истина и изхода на делото.

Компетентности като очаквани резултати от обучението

Знания: Целта на лекционния курс по „Обща теория на съдебните експертизи” е студентите да придобият знания за правните и организационните основи на съдебната експертиза в РБългария, както и приложението на отделните видове експертизи в наказателния, гражданския и административния процес.

Умения: Стремежът е студентите да изградят умения, свързани с доброто познаване на възможностите, предмета и основанията за назначаване на отделните видове експертизи в наказателното, гражданското и административното правораздаване.

Отношения и нагласи: Предпоставя се възможността обучаемите да комуникират със специалисти и неспециалисти по теоретични и практически проблеми на съдебната експертиза.

Методи за обучение и връзки с други дисциплини

Методи на обучение: Лекции

Предварителни изисквания: Усвояването на учебната дисциплина предполага знания на студентите по „Наказателноправна характеристика на престъплението“ и „Структура и основни принципи на наказателния процес“ и „Криминалистика“.

Осигурявани дисциплини: Получените знания по "Обща теория на съдебните експертизи" ще подпомогнат студентите при изучаване на методиките на отделните видове експертизи.

Проверка на знанията и уменията

Крайно оценяване: Изпит

Методи и форми на оценяване: При писмения изпит се отдава предпочитание на тестовата форма, но чрез свободни отговори на зададените въпроси. Поставят се шест въпроса, които могат да обхващат част от една или няколко теми от конспекта.

Критерии за оценяване:	При шест верни и пълни отговора, оценката е “отличен”, при пет верни и пълни отговора “много добър”, и т.н. Въпросите, които се формулират изискват не само знание, но и аналитично мислене по съответните теми.
Компоненти и тяхната тежест в крайната оценка:	Студентите изготвят практикум, отразяващ участието на всеки в планираните занятия. Защитата на курсовия проект в края на обучението е необходимо условие за допускане до изпит на редовна изпитна сесия.

Учебни материали и ресурси за самоподготовка

Основна литература:

1. Кунчев, Й., Цанков, П., авторски колектив, Съдебни експертизи (Обща и особена част), С., 2023 г.
2. Кунчев, Й., Цанков, П., Съдебни експертизи (Обща част). С., Ромина, 2005 г.
3. Кунчев, Й., Цанков, П., авторски колектив, Съдебни експертизи (Особена част). С., Ромина, 2004 г.
4. Цеков, Ц., Съдебни експертизи. Правен режим и правна характеристика. С., 1998 г.
5. Цеков, Ц., и колектив, Организация на съдебната експертиза в България. С., 1994 г.

Допълнителна литература:

1. Кунчев, Й. Курс по криминалистика. Методология на криминалистическото познание. Втори том. С.,Сиела, 2021 г.
2. Кунчев Й. Криминалистическа тактика. С., 2004 г.
3. Кунчев, Й. Ръководство за разследване. 500 въпроса и отговора, С., 2008 г.
4. Кунчев, Й. Полицейско разследване: тактика и методика. Практическо ръководство за дознателя, С., 2003 г.
5. Кунчев, Й. Криминалистика от «А» до «Я», С., 2013 г.
6. Бобев К. Криминалистика. С., 2021 г.
7. Беленски, Р., Съдебни експертизи. Кратък курс, С., 2012
8. Цанков, П. и колектив, Съдебномедицинска експертиза. С., 2011 г.
9. Душанов, И., Цанков, П. Съдебно-счетоводни експертизи, В., 2004г.
10. Несторов, Д. Съдебно-почеркови еспертизи, С., 2013

Речник (ключови думи)

Съдебни експертизи, специални знания, експертно заключение, образци за сравнително изследване, еднородна и комплексна експертиза, допълнителна и повторна експертиза, отвод и самоотвод на вещото лице, отговорност на вещото лице, списъци на вещите лица.

Съдържание на учебната дисциплина по тематични единици за редовна / задочна форма на обучение

№	Тема	Основни въпроси	Лекции	Сем. упр.	Пр. зан.	Извън аудит.	Осигуряване
1	Съдебната експертиза в Република България. Предмет, метод и система.	Възникване и развитие на съдебната експертиза в България. Предмет, метод и система. Връзки с други науки	2			4	Кабинети по Криминалистика
2	Процесуална същност на съдебната експертиза. Приложение на съдебната експертиза в наказателния, гражданския и административния процес.	Процесуална същност на съдебната експертиза. Общи черти и различия на съдебната експертиза в наказателното, гражданското и административното производство. Актове, с които се назначава от органите на досъдебното и съдебното производство.	3			6	Кабинети по Криминалистика
3	Правни основи на съдебната експертиза.	Организация на съдебната експертиза в РБ. Нормативни актове, които я регламентират. Изисквания за усъвършенстването ѝ. Общи черти и различия на съдебната експертиза в наказателното и гражданското производство. Мястото на частната експертиза и правното ѝ регламентиране.	4			8	Кабинети по Криминалистика
4	Назначаване и възлагане на съдебна експертиза.	Назначаване на съдебната експертиза. Назначаване на съдебната експертиза в наказателното производство. Назначаване на съдебната експертиза в гражданския процес. Актове, с които се назначава в наказателното и гражданското производство. Възлагане на съдебната експертиза. Правни основания.	4			8	Кабинети по Криминалистика
5	Обект и предмет на съдебната експертиза.	Обект на съдебната експертиза - същност и видове. Предмет на съдебната експертиза. Особености при различните видове съдебни експертизи.	5			10	Кабинети по Криминалистика
6	Експертно изследване. Осигуряване на сравнителни образци.	Същност и етапи на експертното изследване. Експертни методи. Сравнителни образци - процесуална същност, видове. Задължения на компетентните органи (на следователя, прокурора, съда и вещото лице) за осигуряването им. Връзки и взаимодействие.	5			10	Кабинети по Криминалистика
7	Вещо лице – процесуален статут.	Процесуален статут на вещото лице. Общото и различното между вещото лице и другите субекти в процеса. Права и задължения на вещото лице. Заплащане на труда. Начин за отчитане и заплащане на другите направени разходи при извършване на експертизата.	5			10	Кабинети по Криминалистика
8	Процедура за включване в списъците за вещите лица.	Нормативна уредба. Условия, на които трябва да отговаря специалиста в определена област, за да бъде включен в списъците за вещи лица. Видове списъци. Процедура по утвърждаване списъците за вещи лица.	2			4	Кабинети по Криминалистика
9	Експертно заключение.	Експертно заключение. Структура, правна същност и доказателствено значение.Експертно заключение при извършване на допълнителна, повторна, колективна и комплексна експертиза.	4			8	Кабинети по Криминалистика
10	Оценка на експертното заключение.	Действия на органите на досъдебното производство и съда след получаване на експертното заключение. Проверка и оценка. Правни последици. Приемане на експертното заключение. Фактическо и процесуално приемане. Правна характеристика.	3			6	Кабинети по Криминалистика

11	Първоначална, допълнителна и повторна експертиза	Назначаване на допълнителна и повторна съдебна експертиза. Правни основания. Актове, с които се назначава в наказателното и гражданското производство. Особености в сравнение с назначаване на първоначалната (основната) експертиза.	3			6	Кабинети по Криминалистика
12	Еднолична и колективна експертиза.	Назначаване на еднолична и колективна съдебна експертиза. Правни основания. Актове, с които се назначава в наказателното и гражданското производство. Особени хипотези.	2			4	Кабинети по Криминалистика
13	Еднородна и комплексна експертиза.	Назначаване на еднородна и комплексна съдебна експертиза. Правни основания. Актове, с които се назначава в наказателното и гражданското производство. Особени хипотези.	2			4	Кабинети по Криминалистика
14	Родове и видове експертизи според специалните знания от областта на науката, техниката и изкуството.	Видове съдебни експертизи – състояние и тенденции, обусловени от развитието на частните науки. Правен режим. Квалификационни критерии. Характеристика на отделните видове съдебни експертизи.	3			6	Кабинети по Криминалистика
15	Система на криминалистическите експертизи – обект и предмет.	Същност на съдебната криминалистическа експертиза. Приложно поле. Видове криминалистически експертизи. Правни основания за назначаването им. Обект и задачи на криминалистическата експертиза.	4			8	Кабинети по Криминалистика
16	Система на съдебно-медицинските експертизи – обект и предмет.	Същност на съдебно-медицинските експертизи. Приложно поле. Видове съдебно-медицински експертизи. Правни основания за назначаването им. Обект и задачи на съдебно-медицинската експертиза.	4			8	Кабинети по Криминалистика
17	Система на психиатричните експертизи – обект и предмет.	Същност на съдебната психиатрична експертиза. Приложно поле. Видове психиатрични експертизи. Правни основания за назначаването им. Обект и задачи на психиатричната експертиза.	4			8	Кабинети по Криминалистика
18	Система на психологическата експертизи – обект и предмет.	Същност на съдебната психологическа експертиза. Приложно поле. Видове психологически експертизи. Правни основания за назначаването им. Обект и задачи на психологическата експертиза.	4			8	Кабинети по Криминалистика
19	Система на техническите експертизи – обект и предмет.	Същност на съдебната техническа експертиза. Приложно поле. Видове технически експертизи. Правни основания за назначаването им. Обект и задачи на техническата експертиза.	4			8	Кабинети по Криминалистика
20	Система на икономическите експертизи – обект и предме	Същност на съдебната икономическа експертиза. Приложно поле. Видове икономически експертизи. Правни основания за назначаването им. Обект и задачи на икономическата експертиза.	4			8	Кабинети по Криминалистика
21	Система на експертизите от областта на естествените науки – обект и предмет.	Същност на експертизите от областта на естествените науки. Приложно поле. Видове експертизи от областта на естествените науки. Правни основания за назначаването им.Обект и задачи на експертизите от областта на естествените науки.	4			8	Кабинети по Криминалистика
	Общо часове		75			150	

Разработил програмата: проф. д-р Добринка Иванова Чанкова

Учебната програма е приета от КС на катедра “Обществен ред и сигурност” с протокол № 2 /17.09.2024 г.

Учебната програма е утвърдена от Факултетния съвет на Юридически факултет с протокол № 2/19.09.2024 г. и заповед № 24/20.09.2024 г. на декана на факултета.